

מד ע"ב-מה ע"א. הבלעת תחומים

המשנה קובעת שאדם שיצא מחוץ לתחום לדבר מצווה (לדו' לעדות החדש, לרפואה או להצלה) ובדרכו נאמר לו שכבר אינו צריך את עזרתו – במקום שנאמרה לו הבשורה הוא קונה את שבתו לשבת, ויש לו 2000 אמה לכל כיוון. ממישיבה המשנה לומר "אם היה בתוך התחום – כאילו לא יצא" (ויש לו את 2000 אמה המקוריות).

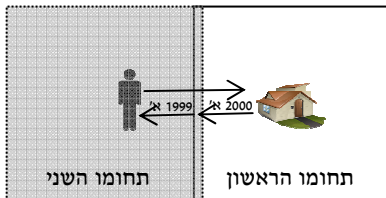
בפירוש מהו המקרה בסיפא נחלקו האמוראים:

א. רבה – בהליכתו לדבר מצווה לא יצא מתחום שבתו, ופשוט שדינו לא השתנה (בהו"א עקירת רגליו לשם יציאה מחוץ לתחום שבתו בשבת – תקנה לו מקום שבתה חדש, קמ"ל שדינו נשאר כשהיה).

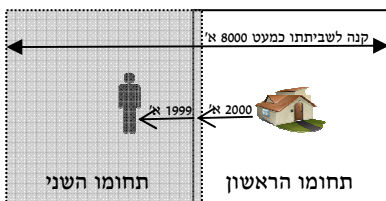
ב. רב שימי בר חייא – בהליכתו לדבר מצווה יצא מהתחום, ובעת שבישרוהו – דינו שקונה את שבתו באותו מקום (כפי שנאמר ברישא), חידוש המשנה שמכיוון שיש חפיפה בין שני התחומים (שלא הרחיק יותר משבתו 2000 אמה) מותר לו לחזור לתחום שקנה מתחילה בבין השמשות (וחוזר דינו להיות כבתחילה, ואיבד את שבתו החדשה). לרב שימי בר חייא ישנה "הבלעת התחומים" ונחשבים שני התחומים כתחום אחד, ולכך נחשב שלא יצא מתחום הראשון ויכול לחזור אליו (רש"י ד"ה "רב שימי מביא שיסנם גורסים את המחלוקת בצורה אחרת. לכו"ע המשנה עוסקת באדם שיצא את תחומו ועדיין לא הלך מרחק של 2000 אמה, וישנה הבלעה, ולאחר שבישרוהו יכול לשוב לתחום הראשון, אך נחלקו בדברי המשנה "כאילו לא יצא". לרבה הכוונה "כאילו לא יצא מביתו" וחוזר להיות דינו כבתחילה, וסך תחומו 4000 אמה. ולרב שימי בר חייא הכוונה "כאילו לא יצא מתחום" ובהליכתו הרחוקה שבתה נוספת, וסך תחומו כמעט 8000 אמה – כי שני התחומים נחשבים בהבלעה כתחום אחד).

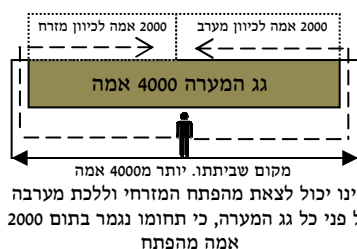
לרבה מכיוון שלא יצא ממקום שבתו הראשון יכול לחזור

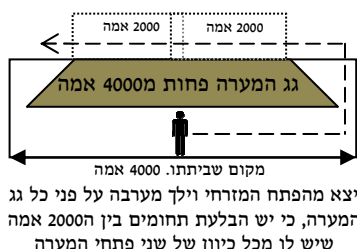
לרב שימי מכיוון שישנה הבלעת תחומים, למרות שיצא ממקום שבתו הראשון יכול לחזור

לרב שימי (בפירוש השני לרש"י) מכיוון שישנה הבלעת תחומים, בגלל שיצא ממקום שבתו הראשון בהיתר קנה את שני התחומים כמקום שבתו

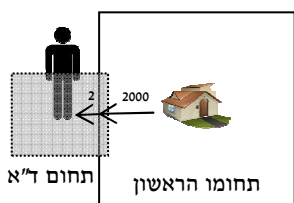
מקום שבתו. יותר מ-4000 אמה אינו יכול לצאת מהפתח המזרחי וללכת מערבה על פני כל גג המערה, כי תחומו נגמר בתום 2000 אמה מהפתח

מקום שבתו. 4000 אמה יצא מהפתח המזרחי וילך מערבה על פני כל גג המערה, כי יש הבלעת תחומים בין 2000 אמה שיש לו מכל כיוון של שני פתחי המערה

רב שימי בר חייא מוכיח את שיטתו מאדם השוכן במערה שיש לה שני פתחים, ונחשבת המערה כביתו, וממנה יכול ללכת 2000 אמה לכל צד. ואם גג המערה הינו פחות מ-4000 אמה יכול ללכת על פני כל גגה (שהרי יש לו 2000 אמה מערבה מהפתח המזרחי, 2000 אמה מזרחה מהפתח המערבי), משמע שישנה הבלעת תחומים (רש"י מדגיש שבמקרה שיש בגג המערה 4000 אמות שלמות – לא יכול ללכת את כולה, והיוצא מהפתח המזרחי ורוצה ללכת על גב המערה יותר מ-2000 אמה מערבה, יצטרך להיכנס בחזרה למערה ולצאת דרך הפתח המערבי וללכת מזרחה).

רב שימי בר חייא מביא הוכחה נוספת לשיטתו (שאפילו במקום שלא שבת בביה"ש אומרים הבלעת תחומים), ממחלוקת רבי אליעזר וחכמים (משנה נב ע"ב) בדינו של היוצא חוץ לתחום, לחכמים אינו יכול להיכנס (אלא קונה לו שבתה בד' אמותיו), ולרבי אליעזר אם לא הרחיק מתחומו שתי אמות, יכול להיכנס חזרה לתחומו (ודינו נשאר כבתחילה). מסביר רב שימי מהי הסיבה שמתיר רבי אליעזר עד שתי אמות? האם לא מפני שהאדם קונה שתי אמות מסביבו לכל כיוון, לכן בעמידתו מחוץ לתחום עד שתי אמות – חופף תחומו שלו לתחום שבתו, ולכך יכול להיכנס פנימה – מכאן שיש הבלעת תחומים (ואפילו חכמים מודים בדין זה לר"א, כי במשנה חלקו התנאים במקום שיצא באיסור, אך במשנתנו עוסקים אנו באדם היוצא בהיתר לדבר מצווה).

לרב שימי מכיוון שיש הבלעת תחומים לר"א יכול לחזור אם יצא מהתחום עד שתי אמות